

NEDERLANDSE KUNSTENAAR BRENGT DELFTS BLAUW
TERUG THUIS IN NIEUWE EXPO

«Blijkt oorspronkelijk 'Antwerps' blauw»

Dolf Verlinden (65) wist zelf ook niet dat 'Delfts' blauw oorspronkelijk uit Antwerpen komt. Foto Verlinden

ANTWERPEN

Het 'Delfts' blauw in tegeltjes, bordjes, kopjes en ander servies kent iedereen, maar weinigen weten dat de keramiekkunst oorspronkelijk uit Antwerpen komt. Ook de Nederlandse kunstenaar Dolf Verlinden (65) viel uit de lucht en heeft er zich een jaar in verdiept. Het resultaat 'Antwerps Blauw' is vanaf nu te zien in galerie National 55 in — waar anders? — de Koekenstad. «Antwerps blauw blijkt geen bewust ontworpen kleur, maar het bijproduct van een keramiektechniek uit de zestiende eeuw.»

Sander Bral

Even terug naar de jaren negentig wanneer een Nederlandse quizmaster het antwoord 'Delfts blauw' zoekt in de bekende televisiequiz '2 voor 12'. Wanneer de Vlaamse kandidaat 'Antwerps blauw' antwoordt, is er even paniek, want zowel de quizmaster als de redactie zijn niet op de hoogte dat het bekende keramiekwerk oorspronkelijk uit de Koekenstad komt. Het waren namelijk Antwerpenaren die de blauwe tegeltjes aan het einde van de zestiende eeuw naar Delft en de rest van het noorden brachten. Het was één van de vele symptomen van het einde van de 'Gouden Eeuw' van Antwerpen - na de Spaanse bezetting - en de start van de 'Gouden Eeuw' in de noordelijke Nederlanden.

Zoektocht

De Antwerpse oorsprong van Delfts blauw is vandaag slechts een voetnoot in de geschiedenis, waarvoor je bovendien al moeite moet doen om ze te vinden. Die moeite heeft kunstenaar Dolf Verlinden (65) uit het Nederlandse Groningen het afgelopen jaar genomen. Hij viel uit de lucht dat 'Delfts' blauw eigenlijk 'Antwerps' blauw is, en wilde er alles over weten. De zoektocht bracht Verlinden onder andere naar Het Steen, het hart van historisch Antwerpen en het Plantin-Moretismuseum, waar men alles over de historie weet. Na een jaar werken met Antwerps blauw, stelt hij nu zijn werk voor in Antwerpen.

«De tentoonstelling is het resultaat van een intens onderzoek dat vertrok vanuit een ogenschijnlijk eenvoudige vraag: wat is Antwerps Blauw?», legt Verlinden uit. «De kleur, die historisch verbonden is met de stad Antwerpen maar geen eenduidige definitie of kleurcode kent, werd het uitgangspunt van een maandenlange zoektocht langs pigmentgeschiedenis, keramiektradities, materiaal kennis en schilder techniek. Het leidde tot een nieuwe reeks werken waarin kleur niet langer louter drager is, maar onderwerp, proces en betekenis tegelijk.»

Bijproduct

Verlinden staat bekend om zijn analytische en onderzoekende benadering van abstractie. Zijn werk werd eerder getoond in onder meer het Groninger Museum en diverse galeries en musea in Nederland

en daarbuiten. In de expo 'Antwerps Blauw' verlegt hij de focus expliciet naar Antwerpen: historisch, materieel en symbolisch. De kunstenaar, die in 2022 al eerder exposeerde bij National 55, ontwikkelde deze tentoonstelling in nauwe samenwerking met de galerie.

«Centraal in de expo staat het spanningsveld tussen toeval en controle», gaat Verlinden verder. «Antwerps blauw blijkt geen bewust ontworpen kleur, maar het bijproduct van een technisch procedé uit de zestiende eeuwse, Antwerpse keramiek. Die vaststelling vormt de kern van het project: schilderen als onderzoek, mengen als denkproces, het palet als plaats waar het werk ontstaat nog vóór het doek wordt aangeraakt. Het resulteert in werken die sober en geconcentreerd zijn, maar tegelijk gelaagd en tastbaar.»

Schemer

In Antwerpen zelf is men op een andere manier vertrouwd met 'Antwerps blauw'. Het is de unieke kleur bij Antwerpse valavond, gevormd door de stedelijke verlichting en de enorme lichtpollutie van de haven verderop. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2024 richtte toenmalig schepen Erica Caluwaerts haar eigen partij Onafhankelijke Liberalen Antwerpen (OL-A) op met Antwerps blauw als partijkleur. Hopelijk voor Verlinden is zijn expo iets succesvoller dan dat mislukt, politiek experiment.

